

GEA, FLORA ET FAUNA

Noves aportacions al coneixement de la flora vascular del massís del Montseny (Catalunya, NE de la península Ibèrica)

Josep Maria Panareda Clopés*, Pere Barnola Echenique** & Josep Gesti Perich***

* C/ Lluís Montané, 2, 3, 3. 08470 Sant Celoni.

** C/ Santa Rosa, 46. 08470 Sant Celoni.

*** C/ Sant Ignasi, 42. 17430 Santa Coloma de Farners.

Autor per la correspondència: Josep Gesti. A/e: josepgesti@gmail.com

Rebut: 15.01.2023; Acceptat: 31.01.2023; Publicat: 31.03.2023

Resum

Aportem dades sobre la flora vascular del massís del Montseny, constatant la presència de 25 tàxons (13 d'autòctons i 12 d'al·lòctons) que no hi havien estat citats anteriorment i de 4 espècies autòctones més de les quals només existien citacions antigues que no s'havien pogut corroborar en els diferents catàlegs florístics posteriors del Montseny. Indiquem *Silene colorata* per primera vegada a Catalunya.

Paraules clau: flora vascular, massís del Montseny, Catalunya, península Ibèrica.

Abstract

New contributions to the knowledge of the vascular flora of the Montseny massif (Catalonia, NE Iberian Peninsula)

We provide data on the vascular flora of the Montseny massif, confirming the presence of 25 taxa (13 native and 12 non-native) not previously cited in this area and 4 more autochthonous species of which there were only old records, not corroborated in subsequent floristic studies of Montseny. We indicate *Silene colorata* for the first time in Catalonia.

Key words: vascular plants, Montseny massif, Catalonia, Iberian Peninsula.

Introducció

En aquest article donem informació sobre la presència al massís del Montseny d'un conjunt de plantes autòctones i al·lòctones de les quals no tenim constància d'indicacions prèvies. Així mateix, aportem localitats concretes per a alguns tàxons dels quals no es tenia certesa sobre la seva presència al massís, ja que només se'n coneixien citacions antigues o poc concretes i no s'havien pogut retrobar posteriorment. S'hi inclouen tant espècies que són relativament freqüents a Catalunya com d'altres més rares o poc conegudes.

Materials i mètodes

Les dades que aportem corresponen a plantes vasculars observades al massís del Montseny en el decurs de diverses prospeccions efectuades pels autors, sobretot en els darrers cinc anys. L'àmbit d'estudi s'estén d'est a oest des de la riera d'Arbúcies al Congost, incloent pel sud el territori de la depressió Prelitoral entre aquests dos cursos fluvials, i arribant pel nord fins a la coordenada N(Y) 4634 km del reticle UTM (zona 31T), al nord de Viladrau i Seva.

El llistat dels tàxons es presenta en ordre alfabètic segons el seu nom científic, el qual va precedit per un asterisc (*)

quan són al·lòctons a Catalunya. Per cadascun llistem les localitats observades amb indicació del lloc, el quadrat UTM d'1 km de costat (totes les coordenades pertanyen a la zona 31T, sistema de referència ETRS89), l'altitud, l'hàbitat, la data d'observació, el plec d'herbari (si n'hi ha) i un breu comentari sobre la distribució general, les localitats properes al Montseny conegudes o altres aspectes rellevants.

Resultats i discussió

Anthemis cotula L.

Selva: Sant Feliu de Buixalleu, Pla de Gaserans, DG6721, 70 m, marges de camps, 6-V-2022 (BCN 166008, *leg.* P. Barnola).

No ens consten citacions prèvies d'aquesta asteràcia al Montseny per bé que ha estat indicada en àrees veïnes com ara Hostalric (Llensa, 1945), les Guilleries (Pérez-Hase *et al.*, 2013; Gesti, 2020), el Montnegre (Salvà, 2020), etc. L'hem observada a la part baixa del sector oriental, a Gaserans, on és localment abundant.

Asperugo procumbens L.

Selva: Sant Feliu de Buixalleu, Pla de Gaserans, DG6620, 70 m, sorral prop de la via de l'AVE, 17-IV-2022 (BCN 166010, *leg.* P. Barnola).

Boraginàcia que a Catalunya ha estat àmpliament reportada a l'àrea pirinenca, muntanyes catalanídiques meridionals, territori sicòric, etc., però en canvi escassament indicada al sector nord-oriental (Font, 2023). Les localitats més properes són a la Mata (Cadevall, 1913-1937) i a Artés (Mercadé, 2016). N'hem observat una única població formada per uns pocs individus, en flor al mes d'abril.

****Bothriochloa barbinodis* (Lag.) Herter**

Vallès Oriental: Gualba, marge de la carretera C-65 prop de la rotonda de can Pla, DG6118, 100 m, 28-IX-2022 (HGI 24317, *leg.* P. Barnola, J. Gestí & J. M. Panareda).

Poàcia d'origen americà que es detectava per primera vegada a Catalunya l'any 2009 (Pyke, 2010) i que des d'aleshores s'ha anat estenent sobretot resseguint la xarxa viària. Les citacions més properes al Montseny corresponen a la Roca del Vallès (Pyke, 2010), Caldes de Malavella (Verloove & Aymerich, 2020) i Santa Coloma de Farners (Gestí, 2022a). N'hem observat una població d'uns pocs metres quadrats que suposem d'introducció recent atesa la petita extensió i el fet que el traçat actual de la carretera en aquest punt data de principi de la dècada dels anys 2000.

***Bupleurum fruticosum* L.**

Vallès Oriental: Aiguafreda, entre el nucli d'Aiguafreda i la riera de Martinet, DG3724 i DG3725, 440-480 m, peus dispersos en clarianes forestals i marges, 12-V-2014; la Garriga, en marges prop de la urbanització de Can Poi, DG4114, 245 m, 19-IV-2016; Sant Celoni, al torrent de Maribaus, DG5716, 150 m, 4 peus ben desenvolupats prop del talús de la línia de l'AVE, 30-IX-2012; Sant Celoni, als camps de Telleda, DG5816, 148 m, en un talús al costat de la línia de l'AVE, 15-VII-2020 (BCN 161799, *leg.* P. Barnola).

Aquesta apiàcia ja fou indicada del Montseny per Panareda & Nuet (2005), sense detallar-ne la distribució dins del massís (havia estat localitzada a Aiguafreda, prop de la Llobeta, DG3725, 460 m). Així mateix, al BCN hi consta un plec procedent de la Garriga (BCN 110213, *leg.* H. Escolà, 16-VII-1993), municipi que és parcialment inclòs al Montseny. La coneixem de l'entorn de Sant Celoni i de la vall del Congost, entre la Garriga i Centelles, on n'hi hem vist petites poblacions o peus dispersos en boscos esclarissats, rocams i matollars.

***Calepina irregularis* (Asso) Thell.**

Vallès Oriental: Sant Celoni, riu Tordera a l'alçada de les Llobateres, DG6619, 80 m, sorral fluvial, 26-III-2022 (BCN 166012, *leg.* P. Barnola); Sant Celoni, prop de l'aiguabarreig de la riera de Fuirosos amb la Tordera, al marge d'una pista, DG6418, 80 m, 28-III-2022; Sant Esteve de Palautordera, Pla de Sant Esteve, entre la urbanització de Can Record i l'empresa Aigua del Montseny, DG5217, 242 m, una població molt densa al marge d'un alzinar en contacte amb espai urbanitzat, 22-III-2018 (BCN 166013, *leg.* J. M. Panareda).

Brassicàcia que a Catalunya ha estat escassament reportada fora de l'àrea pirinenca (Font, 2023). Les localitats més properes al Montseny es troben a Santa Coloma de Farners (Gestí & Vilar, 2019).

***Chrysojasminum fruticans* (L.) Banfi [*Jasminum fruticans* L.]**

Vallès Oriental: Sant Celoni, prop del torrent de Maribaus, DG5716, 150 m, en un matollar, 14-V-2021 (BCN 163220, *leg.* P. Barnola).

No ens consten citacions anteriors al Montseny d'aquesta oleàcia que té les localitats més properes al Bages (Font i Quer, 1914; Batriu *et al.* in Font, 2023). N'hem vist un únic rodal amb individus madurs que florien i fructificaven. L'origen d'aquesta població podria tenir relació amb la construcció de la línia d'alta velocitat que hi passa a prop.

***Convolvulus silvaticus* Kit. [*Calystegia sepium* subsp. *silvatica* (Kit.) Griseb.]**

Vallès Oriental: Gualba, rodalies del poble, DG5819, 175 m, bosc de ribera, 11-XI-2019 (testimoni fotogràfic).

Les localitats més properes al Montseny on s'ha citat aquesta convolvulàcia són a Castellterçol, Moià i Sant Quirze de Safaja (Mercadé, 2016) i a la Roca del Vallès (X. Tarruella in Font, 2023).

****Datura ferox* L.**

Vallès Oriental: Sant Celoni, la Batllòria a l'alçada de l'estació de Riells, DG6419, 150 m, sorral fluvial, 18-X-2020 (BCN 163225, *leg.* P. Barnola).

A Catalunya aquesta solanàcia es coneix de molts punts de la façana litoral i prelitoral (Font, 2023) per bé que no ens consta cap indicació prèvia del massís del Montseny. La localitat més propera de la que tenim constància és a Sils (HGI 17390, *leg.* J. Font, 25-X-2002). L'hem observat únicament a la localitat indicada, on n'hi hem vist tres peus.

Diplotaxis virgata* (Cav.) DC. subsp. *virgata

Vallès Oriental: Sant Celoni, prop de Viabrea, DG6419, 80 m, 25-III-2014 (HGI 21562, *leg.* P. Barnola); Sant Celoni, a la Tordera, al Pont de Fusta, DG6419, 80 m, herbassar ruderal, 24-IV-2022.

A la meitat oriental de Catalunya aquesta brassicàcia només ha estat indicada al Tibidabo (Barcelona) d'on Martínez Laborde (1992) constata l'existència d'un plec de Sennen al BC (V-1919) que sembla correspondre-hi. Pel que fa al Montseny, a la base de dades del BC hi consta un plec d'herbari procedent de Sant Antoni de Vilamajor (BC-942076, *leg.* J. Barrau, 23-VIII-1976). Nosaltres n'hem vist petites poblacions a l'àrea basal del massís, en indrets propers a vivers, on va reapareixent cada any des que la vam veure per primera vegada l'any 2014.

Echinops ritro* L. subsp. *ritro

Tàxon citat a Arbúcies per Cuní (1880), però no confirmat posteriorment al Montseny per Bolòs *et al.* (1986) ni per Sáez *et al.* (2017) que indiquen la conveniència d'aportar dades inequívokes per confirmar la seva presència al massís.

Hem constatat que és una espècie relativament present al Montseny on apareix, com a mínim, en 29 quadrats UTM d'1 km de costat, tots ells localitzats en la franja occidental i

sud-occidental i que pertanyen als quadrats de 10 km DG32, DG33, DD41, DG42 i DG43. Corresponen a les comarques del Vallès Oriental (la Garriga, Cànoves i Samalús, Sant Pere de Vilamajor, Figaró-Montmany, Tagamanent i Aiguafreda) i d'Osona (Balenyà, Centelles, Seva, Taradell i Tona). L'observació feta a més altitud ha estat a 750 m, a Serra Madrona (Tagamanent, DG4023) i la de menys cota a 280 m, al sud del terme municipal de Sant Pere de Vilamajor (DG4814). S'ha localitzat en erms, pradells, brolles i clarianes forestals damunt de sòls prims.

****Jarava plumosa*** (Spreng.) S. W. L. Jacobs & J. Everett [*Stipa papposa* Nees]

Poàcia originària de l'Amèrica del Sud (Vázquez & Devés, 1996) coneguda a Catalunya des de la dècada dels anys 80 del segle passat, amb citacions al Baix Camp (Verloove *et al.*, 2019), a la Selva (Vilar *et al.*, 2018), al Vallès Occidental (Casasayas & Farràs, 1985; Verloove, 2005; Guardiola & Petit, 2020) i al Vallès Oriental (Mercadé, 2016).

Al Montseny la coneixem d'ençà de 2008 (la Garriga, a les Planes, 21-XII-2008) i posteriorment ha anat apareixent en diferents indrets dels vessants inferiors del Montseny (DG41, DG51 i DG51): la Garriga, Cànoves i Samalús, Sant Pere de Vilamajor, Santa Maria de Palautordera, Campins, Sant Celoni i Gualba (BC 143000, Gualba, prop de Can Sivina, DG6920, 188 m, prat, *leg.* P. Barnola, 4-VI-2017). Observada sobretot en marges i espais denudats, parcialment colonitzats per herbeis, des de la part basal fins als 460 m a Campins.

Lamarckia aurea (L.) Moench

Vallès Oriental: Sant Celoni, estació de ferrocarril, DG5715, 150 m, herbeis al terraplè de l'estació, 3-V-2020 (BCN 161772, *leg.* P. Barnola).

Poàcia que a Catalunya es distribueix àmpliament per tot el litoral, penetrant notablement cap a l'interior a la meitat meridional però molt menys freqüentment al quadrant nord-oriental. A les proximitats del Montseny és coneguda de la vall de Fuirosos del Montnegre (Salvà, 2000) i a Arbúcies, sobre la riba esquerra de la riera d'Arbúcies (J. M. Panareda, obs. pers.). Al Montseny l'hem observat en diferents localitats properes entre elles, principalment en espais denudats prop de la infraestructura ferroviària de Sant Celoni.

****Linaria ×versicolor*** (Jacq.) Chaz.

Vallès Oriental: Sant Celoni, rodalies del poble, DG5617, 210 m, marge de camí, 2-III-2022 (BCN 166018, *leg.* P. Barnola) (Fig. 1).

Plantaginàcia d'assignació taxonòmica complexa amb un origen probablement híbrid entre *L. maroccana* Hook. f. i alguna espècie de la sect. *Versicolores* (Sutton, 1988; Sáez, 2019) que a Catalunya ha estat indicada d'Igualada i del tram inferior del riu Besòs (Aymerich & Sáez, 2021; Sáez & Aymerich, 2021). N'hem vist només un peu en flor (l'exemplar havia estat arrabassat uns dies després, sense que arribés a fructificar) que creiem que correspon a l'híbrid indicat.

Figura 1. *Linaria ×versicolor*, Sant Celoni.

Linaria simplex Desf. [*L. arvensis* subsp. *simplex* (Desf.) P. Fourn.]

Vallès Oriental: Sant Celoni, prop de la via del ferrocarril, DG5815, 150 m, 10-V-2015 (HGI 22627, *leg.* P. Barnola); Sant Celoni, al carrer del Ferrocarril, DG5715, 150 m, en una paret vella, 19-IV-2019 (BCN 156255, *leg.* P. Barnola).

Plantaginàcia de distribució mediterrània àmplia que a Catalunya és present en bona part de la terra baixa i de la muntanya mitjana (Bolòs & Vigo, 1996; Font, 2023). Això no obstant, no ens en consten citacions del Montseny. Les que hi són més properes són les de Tona (Bolòs, 1959) i de Santa Coloma de Farners (Gesti, 2022b). L'hem vist únicament a Sant Celoni, sempre a l'entorn de les infraestructures ferroviàries.

Malva alcea L.

Vallès Oriental: Sant Pere de Vilamajor, vessant oriental del Coll de Palestrins, DG4620 i DG4720, 920-980 m, en un corriol enmig d'un alzinar muntanyenc, 23-VIII-2021 (testimoni fotogràfic).

Malvàcia que a Catalunya té una distribució sobretot pirinenca i olositànica (Bolòs & Vigo, 1990; Sáez & Aymerich, 2021). A la localitat indicada n'hem observat uns 15 peus dispersos al llarg del corriol, alguns florits o fructificats al mes d'agost.

Muscari olivetorum Blanca, Ruiz Rejón & Suár.-Sant.

Vallès oriental: Sant Esteve de Palautordera, marge de camp, DG5118, 280 m, 6-III-2021 (BCN 163226, *leg.* P. Barnola & J. M. Panareda).

Asparagàcia de distribució mal coneguda a Catalunya atès que no va ser fins l'any 2007 que es va descriure com una espècie independent de *M. neglectum* Ten. (Suárez-Santiago *et al.*, 2007). N'hem vist un rodal amb algunes desenes de peus.

****Nicandra physalodes* (L.) Gaertn.**

Selva: Sant Feliu de Buixalleu, Pla de Gaserans, DG6721, 80 m, en un camp de blat de moro, 26-IX-2021 (BCN 166014, *leg.* P. Barnola); Vallès Oriental: Santa Maria de Palautordera, sorral de la Tordera sota el Pont Trencat, DG5714, 145 m, herbassar humit, 10-XI-2019 (HGI 24015, *leg.* J. M. Panareda, P. Barnola & J. Gestí).

Solanàcia originària d'Argentina, Bolívia, Chile i Perú estesa com a introduïda en moltes altres regions del món (POWO, 2023). A Catalunya hi ha una indicació antiga d'Olot (ex. herb. Costa *in* Casasayas, 1989) i d'altres ja més recents al Maresme (Casasayas, 1989), al Montsià (Senar & Cardero, 2019), al Gironès (Fornells de la Selva, HGI 19243, *leg.* L. Vilar, IX-2007) i al Baix Empordà (Aymerich & Sáez, 2021).

***Ononis pubescens* L.**

Vallès Oriental: Sant Celoni, pista forestal, DG 5716 i DG5717, 160-170 m, marge terrós excavat, parcialment colonitzat per un herbei esclarissat, 14-VI-2011 (testimoni fotogràfic).

Fabàcia de distribució mediterrània àmplia que a Catalunya ha estat indicada sobretot a l'àrea litoral i prelitoral. Les localitats conegudes més properes al Montseny es troben al veí massís del Montnegre (Lapraz, 1974).

****Opuntia engelmannii* subsp. *lindheimeri* (Engelm.) U. Guzmán & Mandujano**

Vallès Oriental: Sant Celoni, sobre la via de tren, entre can Telleda i el cementiri, DG4516, 150 m, talús, 13-XI-2022 (testimoni fotogràfic).

Cactàcia nativa del nord de Mèxic i del sud dels Estats Units que a Catalunya ha estat reportada esparsament, sobretot els darrers anys (Font, 2023). Les localitats més properes al Montseny on ha estat indicada són a Blanes (Aymerich, 2015, 2017) i a la Cellera de Ter (Gestí, 2022a). N'hem vist diversos rodals al llarg del talús situat sobre la via del ferrocarril. Les plantes observades corresponen a la var. *linguiformis* (Griffiths) B. D. Parfitt & Pinkava d'artells estrets i allargats.

***Oxybasis glauca* (L.) S. Fuentes, Uotila & Borsch [*Chenopodium glaucum* L.]**

Selva: Sant Feliu de Buixalleu, a la planta de sorra, DG6821, 70 m, depressió humida, 2-X-2021 (HGI 24282, *leg.* P. Barnola, J. M. Panareda & J. Gestí).

Existeixen citacions antigues d'aquesta amarantàcia al Montseny, procedents de Viladrau (Costa, 1864) i d'Arbúcies (Cuní, 1880) però no hi havia estat retrobada en temps més moderns (Bolòs *et al.*, 1986; Bolòs & Vigo, 1990; Sáez *et al.*, 2017). Constatem, doncs, la seva presència a la part basal del massís, on n'hem vist una població formada per abundants

exemplars habitant un herbassar higròfil en una cubeta inundable d'una antiga zona d'extracció d'àrids.

****Paspalum notatum* Flügge var. *saurae* Parodi**

Vallès Oriental: Sant Celoni, al costat de la C-35 a l'alçada del carrer Indústria, DG5714, 135 m, herbassar, 15-IX-2022; Santa Maria de Palautordera, depuradora del poble, DG5514 i DG5515, 175 m, marge de camí, replà estret i allargassat entre el camí i un alzinar, 4-IX-2022 (BCN 166020, *leg.* P. Barnola & J. M. Panareda).

Poàcia originària de l'Amèrica del Sud i introduïda en moltes altres regions a causa del seu ús en jardineria per la formació de gespes. A Catalunya aquesta espècie ha estat citada esparsament, sobretot dins del quadrant nord-oriental. A prop del Montseny només s'havia observat a Dosrius, cap al Santuari del Corredor (BC-910196, *leg.* S. Pyke, 2018). L'hem observat en herbassars propers a gespes on n'hi havia de plantat.

***Plantago lagopus* L.**

Vallès Oriental: Campins, la Creu de Terme, DG5518, 330 m, conreu abandonat recentment, 14-VIII-2018; Campins, Rost d'en Magí, DG5519, 320, marge de conreu, 1-V-2007; Sant Celoni, vall de Maribaus, DG5616, 210 m, pista forestal poc transitada enmig d'alzinar, 20-V-2019; Sant Celoni, Telleda, DG5816, 140 m, erm parcialment colonitzat per un herbei, 16-VI-2019; Sant Celoni, estació de ferrocarril, DG 5715, 160 m, herbeis, 3-V-2020 (BCN 161788, *leg.* P. Barnola & J. M. Panareda); Sant Celoni, entorn de l'estació de ferrocarril, DG5714, 145 m, erm colonitzat parcialment per un herbei, 8-V-2020.

Aquesta plantaginàcia havia estat indicada al Montseny per Costa (1864) sense localitat concreta («*en Monseny [...] sitios abrigados*») però no s'havia retrobat amb posterioritat (Sáez *et al.*, 2017). Confirmem, doncs, la seva presència actual al massís.

****Ricinus communis* L.**

Vallès Oriental: Sant Celoni, a la Verneda (la Batlloria), DG6318, 80 m, en un desmunt de sorres, 29-VIII-2021 (testimoni fotogràfic); Santa Maria de Palautordera, el Virgili, DG5615, 180 m, fondal del torrent enmig d'una bardissa, 17-X-2022.

Euforbiàcia originària de l'Àfrica tropical oriental, estesa per moltes altres regions del món i reportada també àmpliament com al·lòctona a Catalunya, especialment a la façana litoral. Les citacions més properes al Montseny provenen de Sant Andreu de Llavaneres i de Blanes (Casasayas, 1989).

***Rumex palustris* Sm.**

Selva: Sant Feliu de Buixalleu, al riu Tordera, DG6719, 70 m, sorral fluvial, 4-IX-2019 (BCN 161765, *leg.* P. Barnola); Vallès Oriental: Sant Celoni, riu Tordera, DG6419, 90 m, sorral fluvial, 28-VII-2020.

Aquesta poligonàcia havia estat reportada del Montseny per Cuní (1880) que l'indicava a Arbúcies, però no havia estat retrobada al massís amb posterioritat (Sáez *et al.*, 2017).

En temps moderns els indrets més propers al Montseny on s'ha reportat són el riu Mogent (C. Gutiérrez *in* Bolòs *et al.*, 2000) i els embassaments de Sau i Susqueda (Batriu *et al.*, 2010-2011; Pérez-Haase *et al.*, 2013, 2017). En confirmem, doncs, la presència a l'àrea basal del Montseny, on n'hem vist diverses localitats i sembla en vies d'expansió.

****Silene colorata* Poir.**

Vallès Oriental: Sant Celoni, en un solar a tocar dels vivres Ponç, DG6419, 80 m, herbassar ruderal, 24-IV-2022 (HGI 24300, *leg.* J. M. Panareda, P. Barnola, J. Bassols & J. Gestí) (Fig. 2).

Cariofil·làcia de distribució mediterrània, àmpliament present a gran part del centre i sud de la península Ibèrica i més esparsament en el quadrant nord-occidental (Talavera, 1990). No tenim constància de citacions anteriors a Catalunya. La seva presència a Sant Celoni (prop d'una desena de peus en flor el mes d'abril) deu ser deguda, molt probablement, a l'arribada de llavors amb el material vegetal o els substrats de cultiu del viver adjacent.

Figura 2. *Silene colorata*, Sant Celoni.

****Soliva sessilis* Ruiz & Pav.**

Vallès Oriental: Sant Celoni, plaça de l'Estació, DG5715, 150 m, parterre, 29-4-2020 (BCN 161786, *leg.* P. Barnola).

Asteràcia originària de l'Amèrica del Sud que s'ha introduït en diverses regions del món (POWO, 2023) i que a la península Ibèrica s'ha naturalitzat principalment a la zona atlàntica (Benedí, 2019). A Catalunya només havia estat indicada a Barcelona (Pyke, 2013) i a Santa Coloma de Farners (Vilar *et al.*, 2018).

****Tanacetum cinerariifolium* (Trevir.) Sch. Bip.**

Vallès Oriental: Gualba, prop de can Casanova, marge de la pista que porta a Campins, DG6720, 240 m, 5-V-2017 (BCN 138205, *leg.* P. Barnola).

Asteràcia nativa de la Mediterrània nord-oriental i naturalitzada a Europa i d'altres regions del món. A Catalunya es coneix bàsicament de l'àrea litoral i prelitoral al sud de Barcelona. No tenim constància de citacions prèvies a la meitat nord del país. La població que coneixem es va estenent lentament els darrers anys.

***Urtica membranacea* Savigny**

Vallès Oriental: Sant Celoni, als Cultius Ponç, DG6419, 80 m, en un sorral prop dels camps d'oliveres, 28-XII-2018 (BCN 156254, *leg.* P. Barnola).

Urticàcia de distribució mediterrània àmplia que a Catalunya ressegueix de manera discontinua tota la façana litoral penetrant més rarament cap a l'interior (Font, 2023). Les localitats conegudes més properes al Montseny es troben al Maresme (Montserrat, 1955) i a Girona (Vilar *et al.*, 2001).

****Verbena bonariensis* L.**

Selva: Sant Feliu de Buixalleu, Pla de Gaserans, prop de la planta de sorra, DG6821, 75 m, sorral, 13-IX-2021 (BCN 163134, *leg.* P. Barnola).

Verbenàcia originària de l'Amèrica del Sud introduïda en diversos continents a causa del seu ús en jardineria. A Catalunya s'ha reportat escassament com a planta al·lòctona a l'embassament d'Utxesa-Secà (Conesa, 1991), en diverses localitats del Baix Llobregat i del Barcelonès (Macías *et al.*, 1996; González, *et al.*, 2016; Guardiola & Petit, 2020; BCN *in* Font, 2023) i a Santa Coloma de Farners (Gestí, 2020).

Agraïments

Volem agrair a Roser Guàrdia i Josep Vicens (BCN), a Neus Ibáñez (BC) i a Lluís Vilar (HGI) haver-nos facilitat la consulta i llistats de plecs d'herbari de les respectives col·leccions.

Bibliografia

- Aymerich, P. 2015. Notes sobre plantes al·lòctones d'origen ornamental a la Costa Brava (nord-est de la península Ibèrica). *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 79: 65-68.
- Aymerich, P. 2017. Notes sobre flora al·lòctona a Catalunya. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 81: 97-116.
- Aymerich, P. & Sáez, L. 2021. Aportacions a la flora al·lòctona catalana. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 85(3): 151-162.
- Batriu, E., Blanco-Moreno, J. M., Mercadé, A. & Pérez-Haase, A. 2010-2011. Aportació al coneixement florístic de les Guilleries i del Collsacabra (Catalunya oriental), III. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 76: 147-157.
- Benedí, C. 2019. *Soliva* Ruiz & Pav. P. 1712-1717. In: Benedí, C.; Buira, A.; Rico, E.; Crespo, M. B.; Quintanar, A.; Aedo, C. (eds.). *Flora iberica, XVI(III) – Compositae (partim)*. Real Jardín Botánico. Consejo Superior de Investigaciones Científicas, Madrid. [1.451]-2.353 p.
- Bolòs, O. de. 1959. *El paisatge vegetal de dues comarques naturals: la Selva i la plana de Vic*. Arxius de la Secció de Ciències, 26. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona. 174 p.
- Bolòs, O., Nuet, J. & Panareda, J. M. 1986. *Flora vascular del Montseny*. P. 41-92. In: Terrades, J.; Miralles, J. (eds.). *El patrimoni biològic del Montseny*. Catàlegs de flora i fauna, 1. Diputació de Barcelona. Barcelona. 155 p.
- Bolòs, O. & Vigo, J. 1990. *Flora dels Països Catalans*. Vol. 2. Ed. Barcino. Barcelona. 921 p.
- Bolòs, O. & Vigo, J. 1996. *Flora dels Països Catalans*. Vol. 3. Ed. Barcino. Barcelona. 1.230 p.

- Bolòs, O., Font, X. & Vigo, J. 2000. *Atlas corològic de la flora vascular dels Països Catalans*. Vol. 10. Institut d'Estudis Catalans. Secció de Ciències Biològiques. Barcelona.
- Cadevall, J. 1913–1937. *Flora de Catalunya*. Institut d'Estudis Catalans, Secció de Ciències. Barcelona.
- Casasayas, T. 1989. *La flora al·lòctona de Catalunya. Catàleg raonat de les plantes vasculares exòtiques que creixen sense cultiu al NE de la Península Ibèrica*. Tesi Doctoral. Universitat de Barcelona. 892 p.
- Casasayas, T. & Farràs, A. 1985. *Stipa papposa* Nees, *Eragrostis curvula* (Schrud.) Nees i *Chenopodium pumilio* R. Br.: tres espècies exòtiques noves per a Catalunya. *Collectanea Botanica* (Barcelona), 16: 161–164.
- Conesa, J. A. 1991. *Sisyrinchium platense* I.M. Johnston i *Verbena bonariensis* L., dues plantes sud-americanes noves per a la flora catalana. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 59: 149–152.
- Costa, A. C. 1864. *Introduccion á la flora de Cataluña y catálogo razonado de las plantas observadas en esta region*. Imprenta del Diario de Barcelona. Barcelona. 343 p.
- Cuní, M. 1880. Excursión entomológica y botánica a San Miguel del Fay, Arbucias y Cumbres del Monseny. *Anales de la Sociedad Española de Historia Natural*, 9: 205–242.
- Font, X. 2023. Mòdul de Flora i Vegetació. Banc de Dades de Biodiversitat de Catalunya. Generalitat de Catalunya i Universitat de Barcelona. Disponible a: <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html> [Data de consulta: 9 gener 2023].
- Font i Quer, P. 1914. *Ensayo fitotopográfico de Bages*. Tesi Doctoral. Tipografia Mahonesa. Maó. 231 p.
- Gesti, J. 2020. Catàleg de la flora vascular de Santa Coloma de Farners (la Selva, nord-est de Catalunya). *Miconia*, 4: 69–105.
- Gesti, J. 2022a. Aportacions al coneixement de la flora de les Guilleries orientals i àrees properes (nord-est de Catalunya) – IV. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 86(2): 37–42.
- Gesti, J. 2022b. Aportacions al coneixement de la flora de les Guilleries orientals i àrees properes (nord-est de Catalunya) – V. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 86 (4): 175–186.
- Gesti, J. & Vilar, L. 2019. Aportacions al coneixement de la flora de les Guilleries orientals i àrees properes (nord-est de Catalunya). *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 83: 195–198.
- González, V., Hoyo, R., Seguí, J. M. & Valverde, A. 2016. *Flora vascular del Delta del Llobregat*. Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural, 18. Barcelona. 513 p.
- Guardiola, M. & Petit, A. 2020. Aportacions a la flora al·lòctona de la serralada Litoral central catalana i territoris propers. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 84: 35–49.
- Lapraz, G. 1974. Recherches phytosociologiques en Catalogne. *Collectanea Botanica* (Barcelona), 9: 77–181.
- Llensa, S. 1945. Inventario razonado de la Flora de Hostalrich y su comarca. *Anales de la Escuela de Peritos Agrícolas y Superior de Agricultura y de los Servicios Técnicos de Agricultura*, 5: 121–290.
- Macías, C., González, V. & Hoyo, R. 1996. Sobre la presència de *Verbena bonariensis* L. al delta del Llobregat (Barcelona). *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 64: 75–76.
- Martínez Laborde, J. B. 1992. Sobre la corologia de *Diplotaxis* DC. (Cruciferae, Brassiceae). *Anales del Jardín Botánico de Madrid*, 50 (2): 276–278.
- Mercadé, A. 2016. *Estudis de flora i vegetació del Moianès i àrees properes*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona. Barcelona. 619 p.
- Montserrat, P. 1955. Flora de la cordillera litoral catalana (porción comprendida entre los ríos Besòs y Tordera). *Collectanea Botanica* (Barcelona), 4(3): 351–398.
- Panareda, J. M. & Nuet, J. 2005. Novetats florístiques al Montseny des del 1986. VI Trobada d'Estudiosos del Montseny. Diputació de Barcelona. *Monografies*, 41: 63–66.
- Pérez-Haase, A., Mercadé, A., Batriu, E. & Blanco, J. M. 2013. *Aportació al coneixement florístic de l'Espai Natural de les Guilleries-Savassona*. Grup de Recerca de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació (GEOVEG). Universitat de Barcelona. Barcelona. 238 p.
- Pérez-Haase, A., Mercadé, A., Batriu, E. & Blanco-Moreno, J. M. 2017. *Catàleg florístic del DG54 (Guilleries-Collsabra)*. Primera versió. Grup de Recerca Forestal. Universitat de Barcelona. Barcelona. 35 p.
- POWO. 2023. Plants of the World Online. Facilitated by the Royal Botanic Gardens, Kew. Disponible a: <http://www.plantsoftheworldonline.org> [Data de consulta: 9 gener 2023].
- Pyke, S. 2010. Three recently-introduced alien grasses in the Iberian Peninsula. *Collectanea Botanica* (Barcelona), 29: 91–93.
- Pyke, S. 2013. Notes on xenophytes detected in Catalonia, Spain. *Collectanea Botanica* (Barcelona), 32: 83–86.
- Sáez, L. 2019. *Linaria* Mill. P. 27–33. In: Flora of North America North of Mexico, vol. 17 Magnoliophyta: Tetrachondraceae to Orbobanchaceae. Oxford University Press. New York and Oxford.
- Sáez, L. & Aymerich, P. 2021. *An annotated Checklist of the Vascular Plants of Catalonia (northeastern Iberian Peninsula)*. Kit-book Serveis Editorials, S.C.P. Barcelona. 717 p.
- Sáez, L., Pié, G. & Carnicero, P. 2017. *Catàleg de la flora vascular del massís del Montseny. Tres segles d'investigació botànica (1716–2016)*. Sèrie Territori i Parcs Naturals, 1. Col·lecció Estudis. Diputació de Barcelona. 238 p.
- Salvà, M. 2000. *Anàlisi de les plantes i de la fauna vertebrada a la vall de Furiosos (Montnegre, Serralada Litoral Catalana)*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona. Barcelona. 213 p.
- Senar, R. & Cardero, S. 2019. Dades de plantes al·lòctones per a l'est de la península Ibèrica. *Collectanea Botanica*, 38: e009.
- Suárez-Santiago, V. N., Salinas, M. J., Romero-García, A. T., Garrido-Ramos, M. A., de la Herrán, R., Ruiz-Rejón, C., Ruiz-Rejón, M. & Blanca, G. 2007. Polyploidy, the major speciation mechanism in *Muscari* subgenus *Botryanthus* in the Iberian Peninsula. *TAXON*, 56(4): 1.171–1.184.
- Sutton, D. A. 1988. *A revision of the tribe Antirrhineae. British Museum (Natural History)*. Oxford University Press. New York and Oxford. 575 p.
- Talavera, S. 1990. *Silene* L. P. 313–406. In: Castroviejo, S; Lainz, M.; López-González, G.; Montserrat, P.; Muñoz-Garmendia, F.; Paiva, J.; Villar, L. (eds.). *Flora iberica, II – Platanaceae-Plumbaginaceae (partim)*. Real Jardín Botánico. Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Madrid. 897 p.
- Vázquez, M. & Devesa, J. A. 1996. Revisión del género *Stipa* L. y *Nassella* Desv. (Poaceae) en la Península Ibérica e Islas Baleares. *Acta Botanica Malacitana*, 21: 125–189.
- Verloove, F. 2005. New records of interesting xenophytes in Spain. *Lazaroa*, 26: 141–148.
- Verloove, F., Aymerich, P., Gómez-Bellver, C. & López-Pujol, J. 2019. Chorological notes on the non-native flora of the province of Tarragona (Catalonia, Spain). *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 83: 133–146.
- Verloove, F. & Aymerich, P. 2020. Chorological novelties for the alien flora of northeastern Catalonia (Iberian Peninsula). *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 84: 137–153.
- Vilar, L., Juanola, M., Font, J. & Polo, L. 2001. *Plantes vasculares del quadrat UTM 31T DG84, Girona*. ORCA: catàlegs florístics locals, 12. Institut d'Estudis Catalans. Secció de Ciències Biològiques. Barcelona. 66 p.
- Vilar, L., Bou, J., Gesti, J. & Font, J. 2018. Notes sobre plantes al·lòctones al NE de Catalunya, amb especial atenció a males herbes dels arrossars. *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, 82: 5–7.